

Versie 5 – 10 oktober 2011

Werkplan 2012

Rotterdams Milieucentrum (RMC)

ACT LOCAL
Think Global

Inleidend:

Het Rotterdams Milieucentrum (RMC) stelt zich ten doel van Rotterdam een milieuvriendelijke, groene en duurzame stad te maken. Het RMC heeft ruim 70 achterbanorganisaties en een klein team van vier medewerkers dat opereert vanuit Het Schieblock aan de Schiekade. Het RMC wordt gefinancierd door de gemeente Rotterdam, de Nationale Postcodeloterij en diverse (particuliere) fondsen. Het RMC richt zich in 2012 op de thema's (werkvelden): duurzaamheid, groen & ruimte en diversiteit.

De basis van het werk van het RMC is het ondersteunen van actieve groepen bewoners in Rotterdam. Of het nu om parken, groen of stadsnatuur gaat, luchtkwaliteit of duurzame initiatieven. Het milieucentrum staat open voor burgers die zich actief willen inzetten voor een milieuvriendelijke, groene en duurzame stad en biedt bewonersgroepen faciliteiten, projectgelden, ondersteuning en advies. Het RMC (ver)bindt groepen op thema's en organiseert het debat.

Uiteraard communiceert het RMC vaak met haar achterban over natuur – en milieuthema's maar zij doet dit ook stads breed. Het RMC zet verschillende middelen in om natuur – , duurzaamheids – en milieuthema's breder onder de aandacht te krijgen van het publiek zoals: videodocumentaires, TV programma's, videoclip, gedrukte media, debatbijeenkomsten, conferenties, internet en (digitale) sociale netwerken.

Het werkveld Duurzaamheid is zeer breed. Het gaat hier om zowel luchtkwaliteit, klimaat en energie, duurzame mobiliteit als stadslandbouw en voedsel. Concrete activiteiten zijn het energiebesparingsproject 'opZuinig!', het stadslandbouwproject 'Dakkers' en het Klimaatstraatfeest. Het RMC gaat door met de ontwikkeling van een duurzame (t)huishaven. Het milieucentrum vindt het erg belangrijk dat er een dergelijk 'duurzaam hoofdkwartier' komt in onze stad!

Tevens organiseert het RMC voor het werkveld groen en ruimte diverse bijeenkomsten rond prangende ruimtelijke kwesties en daar waar mogelijk bundelend men de krachten.

In het kader van het werkveld diversiteit ontwikkelt het RMC een serie laagdrempelige activiteiten gericht op participatie van moeilijker bereikbare groepen zoals jongeren en bewoners in de oudere stadswijken. Ook het komende jaar organiseert het milieucentrum wijkbijeenkomsten, organiseert ze Milieuvorlichterscursussen voor jongeren en worden er in samenwerking met Cineac TV programma's van Cineac Milieu TV gemaakt en uitgezonden.

21 september 2011

Over de titel van het werkplan 2012:

De gevleugelde uitspraak **Think Global, Act Local** behoeft geen verdere uitleg. Het Rotterdams Milieucentrum draait de uitspraak om in ACT LOCAL, Think Global. Eerst met duurzaamheid in eigen straat, wijk, stad aan de slag maar met het oog op de wereld, het klimaat, het milieu! In 2012 zal het RMC dit ook gaan doen. Aan de slag in de straten en buurten van Rotterdam! ACT LOCAL, Think Global is ook de titel van onze videodocumentaire over MilieuDivers.

Inhoudsopgave

1. Inleidend
2. **Groepenondersteuning**
  - 2.1 Groepengelden
3. **Milieucommunicatie**
  - 3.1 Debat
  - 3.2 RM-courant
  - 3.3 Groene Agenda
  - 3.4 Internet
  - 3.5 TV
4. **Natuur en ruimte**
  - 4.1 Parkenoverleg
  - 4.2 Groenpunt
  - 4.3 Themabijeenkomsten Ruimtelijke Ordening
5. **Duurzaamheid**
  - 5.1 Energiebesparing bestaande bouw
    - 5.1.1 De duurzame (t)Huishaven
    - 5.1.2 OpZuinig!
    - 5.1.3 Klimaatstraatfeest
  - 5.2 Dakkers
6. **Diversiteit en bewonersparticipatie**
  - 6.1 Wijkbijeenkomsten
  - 6.2 Stilte naast de stad
  - 6.3 Rotterdams Milieuvorlichter
7. **Samenvatting activiteiten in 2012**
  - 7.1 **Basisactiviteiten**
    - 7.1.1 Ondersteuning van de groepen
    - 7.1.2 Parkenoverleg
    - 7.1.3 Milieucourant
    - 7.1.4 Groene Agenda
    - 7.1.5 Websites
    - 7.1.6 Groene Conferentie 2011
    - 7.1.7 projecten
  - 7.2 **Projecten**
    - 7.2.1 Klimaatstraatfeest
    - 7.2.2 Cineac Milieu TV
    - 7.2.3 opZuinig!
    - 7.2.4 Dakkers
    - 7.2.5 Jongeren
    - 7.2.6 (t)Huishaven

8. Bedrijfsvoering

- 8.1 Werkplan**
- 8.2 Monitoring voortgang**
- 8.3 Financiën**
- 8.4 Rapportage**
- 8.5 Landelijke samenwerking**

Bijlage 1: Bedrijfsprofiel RMC

Bijlage 2 : Begroting

2. Groepenondersteuning

Ondersteuning van natuur- en milieugroepen in Rotterdam blijft de corebusiness van het RMC. Jaarlijks doet een flink aantal achterbangroepen beroep op het RMC. Het RMC zal de groepen ook in 2012 adviseren en bijstaan. Er worden ruim zeventig lid organisaties op vele manieren ondersteunt. Zowel inhoudelijk als praktisch met advies, ruimte en materieel. Ook organiseert het RMC overleg tussen de verschillende lidorganisaties onderling en tussen deze organisaties en beleidsmakers en 'de politiek'. Organisaties doen steeds vaker een beroep op onze ondersteuning. Ook niet lid organisaties zoals bewoners – en buurtgroepen en duurzame initiatieven.

Samengevat ondersteunt het RMC haar lid organisaties in 2012 door:

Facilitaire ondersteuning:

- het ter beschikking stellen van vergader- en cursusruimte
- het beschikbaar stellen van werkgelden en projectsubsidies
- het verlenen van service op het gebied van lay-out en publiciteit
- het opnemen van activiteiten in de Groene Agenda (gedrukt en digitaal)
- het opnemen van artikelen van aangesloten organisaties in de digitale nieuwsbrief
- de uitleen van materialen en apparatuur als beamer, geluidsinstallatie en digitale (video)camera
- het verzorgen van verzendingen
- ondersteuning bij internet (e-commerce, websites)

Inhoudelijke ondersteuning:

- het verstrekken van inhoudelijk advies
- het verstrekken van juridisch advies, eventueel via milieurechtshulp
- het bieden van een abonnement op de (interne) groepennieuwsbrief en de Rotterdamse Milieucourant
- het inhoudelijk ondersteunen van informatiebijeenkomsten, symposia en debatten
- de praktische ondersteuning van bijeenkomsten, activiteiten en acties
- de organisatie van overleg tussen groepen (zoals het platform Noordrand en het Parkenoverleg)
- de organisatie van de jaarlijkse Groene Conferentie en andere informatieve bijeenkomsten
- de organisatie van workshops en cursussen
- ondersteuning bij subsidieaanvragen

2.1 Groepengelden

Jaarlijks kan het RMC een bedrag van ruim € 15.000 besteden aan ondersteuning van groepen van burgers die initiatieven op het gebied van natuur en milieu ontplooiën. Dit bedrag wordt door de gemeente Rotterdam beschikbaar gesteld. Het Rotterdams Milieucentrum kent deze gelden toe op basis van een aanvraag en na toetsing aan de door het bestuur van de stichting Rotterdams Milieucentrum opgestelde toetsingscriteria.

De financiële ondersteuning aan vrijwilligersorganisaties blijft ook in 2012 gehandhaafd. Rotterdams bewonersgroepen kunnen deze financiële ondersteuning via het RMC aanvragen. Het gaat om werkgeld, een klein budget voor reguliere kosten zoals telefoon- en kantoorkosten en projectgeld. De groepengelden zijn dus niet alleen bedoeld voor de achterban of lidorganisaties van het RMC.

3. Communicatie

Naast groepenondersteuning is een kerntaak van het RMC het communiceren over milieu en duurzaamheid, niet alleen met haar achterban maar 'Rotterdambreed'. Het RMC organiseert debatten over milieu en duurzaamheid, maakt televisieprogramma's, geeft een digitale milieucourant uit en de 'Groene (uit)Agenda'. Ook is het RMC actief op internet met een aantal websites, via Facebook en Twitter. Het RMC presenteert op een creatieve manier thema's als luchtkwaliteit, klimaatverandering en duurzaamheid op een zo toegankelijk mogelijke manier en aan een breed publiek.

3.1 Debat

Het RMC organiseert ook in 2012 diverse themabijeenkomsten. Een van deze bijeenkomsten is de jaarlijkse Groene Conferentie. Deze conferentie is een bijeenkomst voor actieve leden van de aangesloten organisaties. De afgelopen jaren waren de thema's luchtkwaliteit (2003), natuur- en milieu-educatie (2004), de gemeenteraadsverkiezingen en milieu (2004), bewonersparticipatie (2005), jongeren en milieu (2006), het klimaat in Rotterdam (2007) milieu in de buurt (2008), de gemeenteraadsverkiezingen en milieu (2009), de 'groene stad' (2010) en 'Rotterdam Winterklaar?' (2011). Debat vond plaats tussen beleidsmakers, wetenschappers, politici, bestuurders en milieuorganisaties. Het doel is te komen tot een uitwisseling van standpunten tussen actieve burgers, politiek en beleidsmakers. De betrokkenheid van Rotterdamse (deel)raadsleden was bij de meeste Groene Conferenties groot.

Een vast onderdeel van de Groene Conferentie is de uitreiking van de Groene Vogel (een prijs voor natuurvrijwilligers) en de Groene Pluim (een prijs voor een groene overheidsdienaar), zo ook in 2012. Veel onderwerpen zijn via de Groene Conferentie op de publieke en politieke agenda gekomen en hebben ook geleid tot nieuw beleid en initiatieven vanuit de bevolking.

3.2 RM-courant

De Rotterdamse Milieucourant (RM-courant) verschijnt minimaal 10 keer per jaar in digitale vorm. Het blad zal ook in 2012 weer artikelen bevatten over actuele ontwikkelingen in Rotterdam die van belang zijn vanuit het oogpunt van duurzaamheid. Deze digitale courant nodigt actief uit tot uitwisseling van ervaringen en discussie met het Rotterdams gemeentebestuur en de Rotterdamse politiek.

De redactie van de digitale RM-courant gaat in haar artikelen meer aandacht besteden aan integrale oplossingen en beleidsalternatieven. Het blad zoekt steeds naar een juiste mix van verdieping, actuele berichtgeving en discussie.

3.3 Groene Agenda

De Groene Agenda is ontstaan uit een samenwerkingsverband tussen Sport en Recreatie (Natuur en Milieueducatie), het Zuid-Hollands Landschap en de Groene Passage. De Groene Agenda richt zich op de hele Rotterdamse regio met als doel groene activiteiten onder de aandacht te brengen bij een breed publiek.

Gezien de opgelegde bezuiniging in 2011 is het niet meer mogelijk de Groene (uit) Agenda, zonder een aantal sponsors, in gedrukte vorm uit te blijven geven. Dat is erg jammer gezien de lange bestaansgeschiedenis en het grote aantal enthousiaste lezers. Er wordt bekeken of de Agenda nu in digitale vorm kan worden uitgegeven. De website www.groeneagenda.nl blijft natuurlijk gewoon bestaan.

3.4 Internet

De websites van het RMC worden constant up-to-date gehouden. Veel aandacht wordt gegeven aan functionaliteit, organisatie, inhoud en de toegankelijkheid van de informatie. De links naar de aangesloten organisaties krijgen speciale aandacht. De website speelt een belangrijke rol bij het bekendmaken van de projecten van het RMC bij het Rotterdamse publiek en is een snelle vorm van berichtgeving van het RMC aan geïnteresseerde achterban en groepen.

Naast de centrale website www.milieucentrum.rotterdam.nl heeft het RMC ook de digitale groene agenda (www.groeneagenda.nl), waarin groene activiteiten in de gehele Rotterdamse regio worden belicht; bovendien zijn er diverse 'subsites', zoals www.rotterdamserondjes.nl, een (sub)website voor MilieuDivers (www.milieudivers.nl) en ook het project Natuur in Kaart heeft een eigen subsite: www.natuurinkaart.nl. Voor Klimaat Want? werd de (sub)website www.klimaatwant.nl in het leven geroepen. In 2010 werd een aparte website gemaakt door en voor het Parkenoverleg: www.rotterdamseparken.nl. Via de website www.milieuvriendelijkstetuin.nl kunnen Rotterdammers zich inschrijven voor deze duurzame tuinenwedstrijd. In het kader van de jongerenactiviteiten startten in 2008 de websites Ieders Lucht en Ons Klimaat: www.iederslucht.nl en www.onsklimaat.nl.

Op twitter is het RMC actief onder www.twitter.com/milieucentrum en www.twitter.com/duurzamestad. Dit laatste twitteraccount is van de vier grootstedelijke milieucentra samen. Het RMC heeft ook een facebookpagina.

3.5 TV

In 2008 is het RMC in samenwerking met Cineac TV begonnen met de uitzendingen van Cineac Milieu TV op het Rotterdam kanaal. Het is een TV programma dat gemaakt wordt door vrijwilligers over milieuthema's die in onze stad spelen. Er wordt iedere week uitgezonden waardoor er kan worden ingespeeld op de actualiteit. In 2012 werden 40 programma's uitgezonden. Het RMC wil in 2012 doorgaan met Cineac Milieu TV. Het programma brengt mensen in de Rotterdamse wijken direct in contact met milieuthema's. In 2012 zullen de programma's meer aan de projecten zoals opZuinig! en het Klimaatstraatfeest worden gekoppeld.

4. Natuur en ruimte

Het RMC ondersteunt veel groene initiatieven in Rotterdam. Bewonersorganisaties en lokale natuur - milieclubs kunnen een beroep doen op ondersteuning vanuit het RMC. Daarnaast houdt het RMC de ontwikkelingen op het gebied van ruimtelijke ordening, verkeer en (stads)natuur nauw in de gaten. Het RMC komt gevraagd en ongevraagd met adviezen richting het stadsbestuur en de deelgemeenten. De directeur van het RMC heeft ook zitting in de adviescommissie dierenwelzijn, stadsnatuur en natuur – en milieueducatie een door het Rotterdamse college van Burgemeester en Wethouders ingestelde commissie die het college van B&W formeel adviseert.

Ecologie neemt een belangrijke plaats in bij de advisering van het RMC. De inzet van het RMC is een duurzame aanpak van de ruimtelijke ordening en bouw, waarbij het principe Cradle to Cradle (afval is voedsel) voor het RMC een belangrijk uitgangspunt is en blijft. In de advies-commissie dierenwelzijn en stadsnatuur werkt het RMC ook mee aan het formuleren van beleid voor dierenwelzijn, natuur – en groenbeheer en ecologische verbindingen in de stad.

4.1 Parkenoverleg

Het Rotterdamse Parkenoverleg ondersteunt 15 parkcomités die 26 parken vertegenwoordigen en komt ook in 2012 minimaal vier keer bij elkaar. Het Parkenoverleg wordt door het milieucentrum georganiseerd. In 2010 presenteerde het Parkenoverleg de parkenwebsite www.rotterdamseparken.nl waarop mensen meer te weten kunnen komen over de Rotterdamse parken. De milieuvriendelijkstetuinwedstrijd (www.milieuvriendelijkstetuin.nl) was in 2010 een van de initiatieven van het Parkenoverleg, de wedstrijd werd in 2011 herhaald. Bekeken wordt of komend jaar de tuinenwedstrijd in de hele regio of Provincie kan worden opgezet. Begin 2010 werd ook de 'Groene 10 voor 2010' samengesteld in het Parkenoverleg; dit in opmaat naar de raadsverkiezingen van 2010. De Groene 10 voor 2010 is voor het Parkenoverleg ook in 2012 een leidraad. Het Parkenoverleg zal in 2012 vooral inzetten op 'de groene stad': het verbeteren van de groene (ecologische)verbindingszone in de stad.

Doel van het Parkenoverleg is informatie uitwisselen en van elkaar leren. Ook worden gevraagd en ongevraagd adviezen uitgebracht aan gemeente – en deelgemeentebestuur. Vaak worden voor het parkenoverleg een of meerdere gastsprekers uitgenodigd. De parkvertegenwoordigers gaan ook het komend jaar weer bij elkaar op bezoek middels excursies naar een van de stadsparken. Het parkenoverleg wordt georganiseerd door het RMC en onafhankelijk voorgezeten door Jan de Haas.

4.2 Groenpunt

In het Groenpunt werken diverse organisaties samen aan het streven om het milieu in onze samenleving weer de plaats te laten krijgen die het verdient. Vertegenwoordigd in het Groenpunt zijn de afdeling Natuur- en milieueducatie van Sport en Recreatie (Gemeente Rotterdam), het NIVON Rotterdam, de stichting ARK, de Rotterdamse Bond van Volkstuinders, het IVN consulentenschap Zuid-Holland, de stichting Landschapsonderhoud Rotterdam en het RMC.

Het Groenpunt komt jaarlijks vier tot vijf keer bijeen om gezamenlijke activiteiten te ontplooiën en ook het daadwerkelijke Groenpunt (een heus paaltje met groene kop) te bestemmen voor een bijzonder (natuur)gebied in de stad of de directe omgeving daarvan. Het paaltje wordt ook in 2011 met het nodige ceremonieel geslagen in een groen gebied waar de inzet van (natuur)vrijwilligers uitzonderlijk is.

4.3 Themabijeenkomsten natuur en ruimte

Op het gebied van Ruimtelijke Ordening volgen de plannen elkaar in hoog tempo op. De plannen voor een natuur- en bedrijvenpark in de polder Schieveen, de Zestienhovense polder die momenteel wordt ontwikkeld als woonwerkgebied, waarbij een groot deel van het oude Park Zestienhoven wordt heringericht. Daarnaast lopen de plannen voor de nieuwe verbindingsweg A13/16 aan de Noordrand van de stad waar een groot aantal bewoners en natuurgroepen invloed op proberen uit te oefenen.

Ook in 2012 zal het RMC betrokken blijven bij het overleg tussen actieve bewoners en (natuur- en bewoners)groepen aan/van de Noordrand en Natuurmonumenten over het beheer en de inrichting van polder Schieveen. Tevens organiseert het RMC in 2012 een aantal themabijeenkomsten rond de inrichting van Schieveen, over de verkeersplannen zoals de A13-A16, Stadshavens maar ook over de afspraken rond de Tweede Maasvlakte.

5. Duurzaamheid

De gemeente Rotterdam gaat de komende jaren volop inzetten op duurzaamheid. Het doel is om van Rotterdam een van de meest duurzame steden te maken. Ook het RMC zet volop in op duurzaamheid. Het RMC wil het komend jaar vooral gaan inzetten op energiebesparing in de bestaande bouw en duurzame energie met campagnes als opZuinig! en het Klimaatstraatfeest. Tevens streeft het RMC naar een duurzaam hoofdkwartier. Een duurzaamheidscentrum waar bewoners alle informatie over duurzaamheid, energiebesparing, duurzame energie kunnen krijgen en waar medewerkers zijn die bewoners onafhankelijk advies geven, ondersteunen en begeleiden.

De slechte luchtkwaliteit in Rotterdam is nog steeds zeer actueel. De emissie van luchtvervuilende stoffen in Nederland is de hoogste in Europa. Mensen in Nederland ondervinden de grootste gezondheidsschade van Europa: ieder uur sterven in Nederland 2 mensen 10 jaar te vroeg door vervuilde lucht. De biodiversiteit is sinds 1992 met 12% afgenomen, vooral door vermisting met stikstof en ammoniak. In 2020 zal de hoeveelheid fijn stof 20 tot 100% hoger zijn dan de gezondheidsadvieswaarde van de Wereld Gezondheids Organisatie (WHO). Nieuwe effectieve beleidsmaatregelen zijn daarom nodig om gezondheidsschade en een gestage achteruitgang van de biodiversiteit te beperken. Dat is niet alleen goed voor onze leefomgeving, maar ook voor de economie, want de economische schade door luchtvervuiling in Nederland is enorm. Dit nota bene terwijl de kosten van milieumaatregelen om deze schade te voorkomen maar een fractie van die economische schade bedragen. Als grote havenstad omgeven door industrie, neemt Rotterdam binnen Nederland natuurlijk een bijzondere positie in als je het hebt over luchtvervuiling. Nergens is de luchtvervuiling zo geconcentreerd als in Rotterdam, kruispunt van verkeer en grootste haven van Europa.

De gemeente Rotterdam zet met de Rotterdamse Aanpak Luchtkwaliteit (RAL) vol in op verbetering van de luchtkwaliteit. Zestig RAL-maatregelen worden door de gemeente uitgevoerd of staan op de rol: van milieuzonering in de binnenstad tot walstroom voor de binnenvaart. Maar gezien de urgentie, vindt het RMC het aantal Rotterdamse maatregelen nog te beperkt. Er zou meer en beter samengewerkt kunnen worden. Er kunnen scherpere maatregelen genomen worden op het gebied van verkeer, waarbij het RMC wijst naar de milieuzonering en autoluwe/vrije stadscentra in andere Europese steden en het beprijzen van het autoverkeer zoals in de binnenstad van Londen. Ook vindt het RMC dat er hogere eisen kunnen worden gesteld aan de industrie, om te voorkomen dat de luchtvervuiling de komende jaren zal toenemen.

Bij beleidsafwegingen zal er wat het RMC betreft meer gekeken moeten worden naar de gezondheidseffecten en de indirecte economische schade dan naar de korte termijn schade aan de economie. De afweging tussen langere- en kortere termijn effecten zal dus veel vaker gemaakt moeten worden. Maar het RMC ziet bronmaatregelen nog wel als de beste maatregel tegen de luchtvervuiling, ook al moeten die op Europees en nationaal niveau worden genomen. Het nationale en regionale samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit geeft hier een aanzet toe, waarbij het de vraag is of de flexibelere koppeling tussen luchtkwaliteit en ruimtelijke activiteiten positief zal uitwerken op de hierboven geschetste gezondheidssituatie en langere termijn doelen.

Ook moeten de burgers meer bij het probleem van de slechte luchtkwaliteit betrokken worden. Het RMC probeert hier een steentje aan bij te dragen middels de organisatie van diverse publieksactiviteiten.

Om de uitstoot van CO₂ fors terug te brengen heeft de gemeente Rotterdam het Rotterdam Climate Initiative (RCI) in het leven geroepen. Het RCI is een samenwerking tussen de Gemeente Rotterdam, de havenwerk-geversorganisatie Deltalinq en de DCMR Milieudienst Rijnmond.

Het RMC vindt dat er door het RCI teveel wordt ingezet op de afvang en opslag van broeikasgassen (CCS) in lege aardolievelden in de Noordzee. Er wordt nog te weinig gewerkt aan andere scenario's dan CCS. CCS is duidelijk maar een tijdelijke maatregel ter overbrugging, een 'technische tijdrekker' en voor velen ook helaas een alibi. De plannen om op de Maasvlakte twee kolencentrales te bouwen vindt het RMC dan ook 'niet meer van deze tijd'. Steenkool is immers de meest verontreinigende fossiele brandstof, met de hoogste CO₂-uitstoot per eenheid geproduceerde energie. Dit past niet in de reductiedoelstellingen van het Rotterdam Climate Initiative om in 2025 de uitstoot van CO₂ met vijftig procent te hebben verminderd, ten opzichte van 1990.

Het RMC vindt dat het klimaatprobleem nog te eenzijdig worden aangepakt en 'de stad' in de aanpak wordt vergeten. Er is veel aandacht voor het havenindustriële complex en voor de internationale uitstraling van Rotterdam als 'klimaatstad' maar te weinig voor de stad, de wijken en de bewoners en de kleinere bedrijven.

De luchtkwaliteit en de uitstoot van broeikasgassen als CO₂ hebben veel raakvlakken met mobiliteit. In 2012 zal het RMC zijn betrokkenheid bij de mobiliteit in en rond Rotterdams gebied beter vormgeven. Hierbij wordt samenwerking gezocht met lokale (bewoners)-groepen, regionale/provinciale en landelijke (milieu)organisaties. Te denken valt ook aan een Rotterdams of regionaal mobiliteitsplatform, waarin burgerinitiatieven en milieuorganisaties vertegenwoordigd zijn, met als doel: beter voorbereid en gefundeerd de discussie met beleidsmakers en politici kunnen voeren.

Het RMC zal de ontwikkelingen op het gebied van luchtkwaliteit, klimaat en duurzame ontwikkeling kritisch blijven volgen, maar zet daarnaast ook in op de gedragsbeïnvloeding van de Rotterdamse burgers als het gaat om energieverbruik en duurzaamheid; dit alles via concrete activiteiten.

5.1 Energiebesparing bestaande bouw

In 2012 focust het RMC zich vooral op energiebesparing in de bestaande bouw. Er wordt ingezet op drie projecten. De opstart van een Rotterdams duurzaamheidscentrum (de duurzame (t)Huishaven), het energiebesparingsproject opZuinig! en de Klimaatstraatfeestcampagne. Daarnaast pleit het RMC voor concrete maatregelen die bewoners en woningeigenaren kunnen ondersteunen bij hun streven de bestaande woningvoorraad te verduurzamen zoals een revolving fund en naast de huidige groene dakensubsidieregeling ook regelingen gericht op PV (zonne-energie) en woningisolatie. Verder vindt het RMC dat woningcorporaties veel gerichtere energiebesparingsplannen kunnen gaan uitvoeren samen met de huurders en de lokale overheden om meer en grotere 'labelsprongen' te kunnen maken.

5.1.1 (t)Huishaven

In 2007 lanceerde het RMC het idee van een Rotterdams duurzaamheidscentrum: de duurzame (t)huishaven. Een aantrekkelijk en een onafhankelijk steunpunt over duurzaam bouwen & energiebesparing & duurzame energie gericht op zowel eigenaar bewoners, woningeigenaren, corporaties, huurders en het midden - en kleinbedrijf.

Een centrum waar bewoners, instellingen en ondernemers van Rotterdam alle informatie kunnen krijgen over duurzaamheid, energiebesparing, duurzame energie. Een centrum ook waar medewerkers zijn die de bezoekers verder kunnen helpen en ondersteunen bij duurzame initiatieven of energiebesparing. (Het Algemeen Dagblad wijdde op 24 februari 2007 er een hele pagina aan).

Het duurzaamheidscentrum oftewel de (t)Huishaven moet een aantrekkelijke plek worden met een expositieachtige opzet op een centrale plek in de stad. Het RMC stelde in 2007, in aansluiting op het drijvend bouwen, al voor het project in 'drijvende vorm' uit te voeren.

Het RMC ontwikkelde samen met architectenbureau Villa-Nova het plan voor het drijvend centrum. In 2011 gingen studenten van de Hogeschool Rotterdam (afdeling bouwkunde en bedrijfskunde) verder met het plan in het kader van het Aida – programma begeleid door Enviu. Zij bekeken in hoeverre het drijvende gebouw ook duurzaam is te bouwen en hoe energie duurzaam kan worden opgewekt en energieopslag gerealiseerd kan worden.

In het centrum kunnen ook zoveel mogelijk voorbeelden worden tentoongesteld. Bijvoorbeeld (deels) nagebouwde woningen waarin bezoekers diverse energiebesparende maatregelen kunnen bekijken.

Belangrijk is dat de bezoekers in het centrum een onafhankelijk advies kunnen krijgen over hoe zij hun woning als geheel kunnen aanpakken. Het plan voor deze '(t)huishaven' (al dan niet in drijvende vorm) wordt in 2012 verder uitgewerkt. De realisatie is geheel en al afhankelijk van de financiering van diverse partijen zoals energiebedrijven, installateurs, bouwbedrijven en de gemeente zich mede verantwoordelijk te voelen voor het plan.

In de loop van 2013 - 2014 kan de (t)huishaven operationeel zijn.

Het RMC werd bij het opzetten van het plan vooral geïnspireerd door het Ecohuis in Antwerpen (<http://ecohuis.antwerpen.be>).

5.1.2 opZuinig!

In 2011 startte het project opZuinig! een vervolg op 'Tarwewijk doet 't' (2009). Het project is gericht op energiebesparing, waterbesparing, afval en duurzaamheid in huishoudens. OpZuinig! gaat in 2012 verder. Het RMC leidt in cursussen een aantal 'energiecoaches' op die daarna in hun eigen buurtnetwerk bewoners informeren over energiebesparing en duurzaamheid.

Samenvatting van het project:

Opzoomer Opzuinig: 'Rotterdam winterklaar!'

Het project 'Opzuinig' richt zich vooral op de bewoners van de Rotterdamse Opzoomerstraten (ruim 2200 deelnemende straten) en specifiek op 'moeilijk bereikbare groepen' in de Rotterdamse wijken zoals bewoners met allochtone achtergrond en specifiek ook vrouwen met allochtone achtergrond.

'Opzuinig' vraagt de bewoners mee te doen aan energiebesparing.
Uitgangspunt van 'Opzuinig' is dat bewoners - bewoners informeren.

Het RMC zoekt contact met de bewoners via haar eigen contactennetwerk en bureau Opzoomer Mee.

De 'Groene Klusjesman' is onderdeel van het project en symbool en mascotte van 'Opzuinig'. De klusjesman is naast een logo in cartoonvorm soms ook fysiek in te zetten op campagnedagen in diverse straten. Hij/zij komt dan langs met z'n/haar groene overall en een bakfiets vol spullen en besparingstips. De 'Groene Klusjesman' zorgt hierdoor ook voor een aantal mooie mediamomenten.

Op Cineac Milieu TV krijgt de Groene Klusjesman zijn/haar eigen mediamoment met tips over besparing.

Het RMC wil ook spin off van 'Opzuinig!'. Van onderop worden ook andere partijen dan bewoners betrokken bij - en geïnspireerd tot het op grotere schaal energiezuiniger maken van de bestaande bouw. In de wijk worden plannen ontwikkeld voor renovatie en isolatie. Het RMC richt zich in de staart van het project daarom ook op woningbouwcorporaties, particuliere verhuurders, lokale overheden en Verenigingen Van Eigenaren. De conferentie en manifestatie 'Rotterdam winterklaar!' is hierbij een middel en verbindt bewoners met instanties en instanties met bewoners(initiatieven).

'Opzuinig' wordt afgerond met een evaluatie waar ook een enquête deel van uitmaakt. Deelnemers en cursisten worden gevraagd hierin hun mening te geven over 'Opzuinig' waarmee ook enig resultaat in beeld kan worden gebracht.

5.1.3 Klimaatstraatfeest

Het Klimaatstraatfeest 2011 – 2012 startte in 2011 op de dag van de duurzaamheid op 11 november. Deze landelijke campagne wordt ook in Rotterdam gevoerd. Programmabureau Duurzaam werkt hierin samen met het Rotterdams Milieucentrum. Doel van de campagne is participatie van bewoners te vergroten en ook een daadwerkelijke reductie van CO2 middels energiebesparing in eigen huis. In principe is dit ook meetbaar omdat bewoners via de website opgeven wat ze zelf (willen) gaan doen in eigen huis en buurt.

5.2 Dakkers

Het produceren van voedsel in en om de stad draagt bij aan vermindering van het aantal voedselkilometers. Door minder transport en opslag wordt het gebruik van energie en uitstoot van CO2 verminderd. Betrokkenheid van de bewoners bij hun eigen voedsel wordt vergroot. Aan voedsel verbouwen kunnen ook educatieve aspecten worden gekoppeld. RMC onderhoudt contacten met tal van bestaande initiatieven zoals: Rotterdamse Oogst, Eetbaar Rotterdam, Transition Towns, Gemeente Rotterdam en meerdere (bewoners)-groepen die (braakliggende) terreinen in gebruik hebben genomen om voedsel te verbouwen, de gebruikruimte te veraangenamen en de sociale cohesie in de buurt te vergroten. Het RMC ondersteunt betrokken partijen en initiatieven die worden genomen. Ontwikkelingen in de stadslandbouw gaan snel.

Het RMC wil in 2012 specifiek gericht op daken het project 'Dakkers' opstarten. In het project wil het RMC met twee of drie proefprojecten laten zien wat mogelijk is op daken qua stadslandbouw. Middels een videoverslag wil het RMC de ervaringen met andere gaan delen. Dakkers is tegelijkertijd een campagne gericht op de uitbouw van daklandbouw waarover in Nederland nog niet al teveel voorbeelden zijn te vinden. In diverse buitenlandse landen wel.

6. Milieu en diversiteit

De activiteiten van het RMC gericht op de Rotterdamse wijken en jongeren gaan ook in 2012 door. De activiteiten die we samenbrengen onder de noemer 'MilieuDivers' zijn gericht op de participatie van alle wijkbewoners en specifiek ook jongeren. 'MilieuDivers' heeft als doel de betrokkenheid van de bewoners en jongeren bij onderwerpen als milieu, klimaat, duurzaamheid en (stads)natuur te vergroten. Het RMC ontwikkelde in de afgelopen zes jaar verschillende methoden om bewoners te bereiken. Wat er in de periode 2005 t/m 2011 is opgebouwd aan contactennetwerk gaat in 2012 tot een nog betere 'oogst' leiden. Door verschillende bewoners/ buurtorganisaties werden milieuwergroepen opgericht en/of milieuactiviteiten gestart. Vanuit diverse organisaties wordt ook meer aansluiting gezocht bij lokale natuur- en milieuorganisaties. Inmiddels weten bewoners – buurt - en zelforganisaties het RMC te vinden om gezamenlijk activiteiten te organiseren.

MilieuDivers is ook een voorbeeld voor andere steden geworden. De film 'Act Local, Think Global' is beschikbaar om anderen te laten zien hoe de MilieuDivers aanpak in praktijk gebracht wordt.

Met de laagdrempelige activiteiten in het kader van MilieuDivers klopt het RMC direct bij mensen in de wijken aan de deur met onderwerpen als milieu en duurzaamheid. In wijkbijeenkomsten, excursies en cursussen komen thema's als klimaatverandering, luchtkwaliteit, duurzaamheid en stadsnatuur/biodiversiteit aan de orde. Regelmatig zijn gastsprekers van lokale, regionale of landelijke natuur- en milieuorganisaties te gast en het RMC maakt volop gebruik van zelf ontwikkeld beeldmateriaal.

Het Rotterdams Milieucentrum bereikt met haar aanpak en activiteiten juist ook 'moeilijk' bereikbare groepen zoals bewoners (met name ook vrouwen) met een allochtone achtergrond en jongeren.

6.1 Wijkbijeenkomsten

Het RMC organiseert i.s.m. organisaties in de wijken het gehele jaar door informatieve wijkbijeenkomsten. Tijdens een wijkbijeenkomst wordt op een toegankelijke manier verteld over milieu, luchtkwaliteit, klimaatverandering en duurzaamheid. Vaak ook wordt tijdens deze bijeenkomsten een van de videodocumentaires in de serie 'Cineac Abroad' vertoond. In 2012 gaat het RMC door met het organiseren van wijkbijeenkomsten waarin nu ook een veel duidelijker link wordt gelegd met energiebesparing.

6.3 Stilte in en naast de stad

'Stilte in en naast de stad' is een serie excursies met het doel deelnemers in contact te brengen met de rust en schoonheid van de natuur in en rond de stad. De bedoeling is om even op adem te komen, weg uit de drukke stad. Tijdens de excursie wordt volop gepraat over de natuur in en rond de stad. In 2012 staan wederom excursies gepland naar locaties als het Eiland van Brienoord, het Arboretum Trompenburg, het Kralingse Bos, de Hoekse Duinen en het duingebied van Rockanje en Oostvoorne.

6.4 Rotterdams Milieu Voorlichter

Via de cursussen milieuvorlichters is de afgelopen vijf jaar een groep van meer dan 100 jongeren actief betrokken geraakt bij milieu en duurzaamheid. De jongeren worden ingezet bij evenementen van het RMC maar ook op scholen, in buurthuizen en jongerencentra voor het geven van milieuvorlichtingen aan leeftijdsgenoten. Hierbij maken ze gebruik van de in het kader van MilieuDivers ontwikkelde boekjes, filmpjes, PowerPoint presentaties over klimaat, luchtkwaliteit, duurzaamheid en duurzame mobiliteit. Het RMC blijft deze groep jongeren ook in 2012 intensief begeleiden.

De cursus Rotterdams Milieu Voorlichter is bedoeld voor jongeren van 14 tot 29 jaar en behandelt onderwerpen als milieucommunicatie, luchtkwaliteit, duurzaamheid en klimaat. De milieuvorlichters maken gebruik van vier educatieve pakketten: 'Ieders Lucht' over luchtkwaliteit, 'Ons Klimaat' over klimaat en 'Samen Duurzaam' over duurzaamheid en een vierde pakket over duurzame mobiliteit 'Mijn Mobiliteit'. Beide educatiepakketten hebben een dvd met een gemonteerde versie van de FLEX M uitzendingen en een Powerpointpresentatie over deze onderwerpen. De website www.iederslucht.nl is er ter ondersteuning van de voorlichtingen.

7. Samenvatting van de activiteiten in 2012

7.1 Basisactiviteiten

In dit hoofdstuk een korte samenvatting van de activiteiten en die direct bekostigd worden uit het basisbudget dat door de gemeente Rotterdam ter beschikking wordt gesteld aan het RMC.

7.1.1 Ondersteuning groepen

Ondersteuning van natuur- bewoners - en milieugroepen in Rotterdam blijft core business voor het RMC. Deze groepen hoeven niet aangesloten te zijn bij het RMC om in aanmerking te komen voor ondersteuning. Jaarlijks doet een aantal (achterban)groepen een beroep op ondersteuning bij het RMC. Het RMC zal de groepen zo goed mogelijk adviseren en bijstaan. Groepen kunnen ook een beroep doen op een kleine financiële bijdrage vanuit het budget 'groepengelden'. Op verzoek of eigen initiatief organiseert het RMC overleg tussen groepen of tussen groepen en de/het lokale politiek/bestuur of ambtelijke diensten. Het RMC houdt de ontwikkelingen op het gebied van milieu en duurzaamheid nauw in de gaten en geeft ook een (interne) groepennieuwsbrief uit t.b.v. de aangesloten organisaties.

7.1.2 Parkenoverleg

Het Rotterdamse Parkenoverleg ondersteunt 15 parkcomités die 26 parken vertegenwoordigen en komt ook in 2012 minimaal vier keer bij elkaar. Het RMC onderhoudt de website www.rotterdamseparken.nl, organiseert excursies en kennisuitwisseling, houdt ontwikkelingen op het gebied van (stads)natuur, groen en ruimtelijke ordening in de gaten en geeft ook een Parkennieuwsbrief uit.

7.1.5 Milieucourant

De *Rotterdamse Milieucourant* (RM-courant) verschijnt minimaal 10 keer per jaar in digitale vorm.

7.1.6 De Groene Agenda

De Groene Agenda richt zich op de hele Rotterdamse regio en is erop gericht groene activiteiten onder de aandacht te brengen bij een breed publiek. De agenda wordt (twee) maandelijks (digitaal?) verspreid en is te vinden op internet www.groeneagenda.nl.

7.1.7 Websites

Het gaat om de volgende websites, die continu up-to-date worden gehouden:

www.milieucentrum.rotterdam.nl

www.groeneagenda.nl

www.rotterdamserondjes.nl

www.milieudivers.nl

www.natuurinkaat.nl

www.klimaatwant.nl

www.rotterdamseparken.nl

www.iederslucht.nl

www.milieuvriendelijkstetuin.nl

www.dierenwelzijnstadsnatuur.nl

Daarnaast is het RMC actief op twitter en facebook.

7.1.8 Groene conferentie 2012

Traditiegetrouw organiseert het RMC ieder jaar de Groene Conferentie. Ook in 2012. Tijdens de conferentie wordt er gedebatteerd over een of meerdere 'groene' thema's. Vaste onderdelen zijn de uitreiking van de Groene Vogel en de Groene Pluim.

7.1.9 Projecten

Ureninzet voor de hierna genoemde projecten.

7.2 Projecten

Hieronder een overzicht van de projecten die extern worden gefinancierd. Bij deze projecten wordt soms gebruik gemaakt van ureninzet betaald vanuit de basissubsidie van de gemeente Rotterdam.

7.2.1 Klimaatstraatfeest

Op 11 november 2011 ging de vierde editie van het Klimaatstraatfeest van start. Deze landelijke campagne en 'energiebesparingscompetitie' wordt in Rotterdam mede door het RMC begeleid.

7.2.2 Cineac Milieu TV

Cineac Milieu TV is een TV programma dat gemaakt wordt door vrijwilligers over milieuthema's die in onze stad spelen. Er wordt iedere week uitgezonden waardoor er kan worden ingespeeld op de actualiteit. Het programma brengt mensen in de Rotterdamse wijken direct in contact met milieuthema's. In 2012 zullen de programma's ook aan de projecten zoals 'Opzoomer Opzuinig' en het Klimaatstraatfeest worden gekoppeld. (Subsidie vanuit de SMOM t.b.v. project Opzoomer Opzuinig en het RCI)

www.cineacmilieu.tv

7.2.3 Opzuinig!

Opzoomer Opzuinig is de (werk)titel van een nieuw project gericht op energiebesparing huishoudens.

7.2.4 Dakkers

Dakkers is een project gericht op stadslandbouw op daken (akkers op dak dus). In het komende jaar wil het RMC onderzoek doen naar de mogelijkheden om op daken te verbouwen, twee of meer voorbeeldprojecten opstarten en hier ook op film de voorgang vastleggen.

7.2.5 Jongeren

Via de cursussen milieuvorlichters is de afgelopen vijf jaar een groep van meer dan 100 jongeren actief betrokken geraakt bij milieu en duurzaamheid. De jongeren worden ingezet bij evenementen van het RMC maar ook op scholen, in buurthuizen en jongerencentra voor het geven van milieuvorlichtingen aan jongeren.

www.milieudivers.nl

7.2.6 De (t)Huishaven

In 2007 lanceerde het RMC het plan voor een Rotterdams duurzaamheidscentrum waarin Rotterdammers terecht kunnen voor alle informatie over energiebesparing en duurzame energie. In 2012 wordt het plan verder uitgewerkt. Het duurzaamheidscentrum met de (werk)titel de (t)huishaven moet een aantrekkelijk en een onafhankelijk steunpunt worden over duurzaam bouwen & energiebesparing.

8. Bedrijfsvoering

8.1 Werkplan

Het bestuur van het RMC stelt jaarlijks een werkplan op voor het komende jaar. In dit werkplan wordt toegelicht welke activiteiten en projecten het RMC wil uitvoeren. In het werkplan geeft het RMC bestuur ook expliciet aan hoe zij de basissubsidie wil besteden. Het werkplan wordt besproken met de bij het RMC aangesloten natuur- en milieugroepen in de jaarlijkse deelnemersraad. De DCMR milieudienst Rijnmond beoordeelt in opdracht van de gemeente Rotterdam het werkplan en het bijbehorende financieel overzicht met een overzicht van de verwachte inkomsten en uitgaven. Op basis van beide documenten stelt de DCMR de jaarbasissubsidie vast. Er wordt voor een duidelijke planning van projecten en activiteiten gezorgd.

8.2 Monitoring voortgang

De directie van het RMC houdt de voortgang van alle activiteiten en projecten in de gaten middels teamoverleg en overleg over (deel)projecten. Projectleiders zorgen voor een drie maandelijks verslaglegging aan de directie. De directie presenteert de stand van zaken in het bestuur. Indien zich gedurende het jaar grote afwijkingen voordoen met betrekking tot de voortgang wordt dit door de directie besproken tijdens periodiek overleg met de DCMR milieudienst Rijnmond.

8.3 Financiën

Het bestuur van het RMC geeft in haar begroting aan welke inkomsten en uitgaven zij verwacht voor het komende jaar. Indien zich gedurende het jaar grote afwijkingen met betrekking tot de financiën voordoen wordt dit besproken tijdens periodiek overleg met de DCMR milieudienst Rijnmond.

De RMC directie kent aan Rotterdamse natuur-, milieugroepen en bewonersinitiatieven projectgeld en werkgeld toe. Bij de toekenning hanteert zij de toekenningcriteria die zijn vastgesteld door het bestuur van het RMC.

8.4 Rapportage

Conform de subsidieverordening van de gemeente Rotterdam (2005) stelt het RMC-bestuur een financieel jaarverslag op, dat voorzien is van een accountantsverklaring. In het financieel jaarverslag wordt expliciet aangegeven op welke wijze de basissubsidie van de gemeente Rotterdam is besteed. Verder is aangegeven op welke wijze uren besteed zijn. Daarnaast worden de ondernomen activiteiten en uitgevoerde projecten toegelicht in een tekstueel jaarverslag. Beide documenten worden naar de DCMR gestuurd ter vaststelling van de subsidie.

Verder stelt de directie van het RMC halverwege het jaar een kort en bondig halfjaarrapport op, met daarin een toelichting op de stand van zaken van de voorgenomen activiteiten en projecten, geactualiseerde planning, en een toelichting op de stand van zaken met betrekking tot de financiën

8.5 Landelijke samenwerking

Het RMC is onderdeel van het overlegnetwerk van de stichting Natuur en Milieu en de Provinciale Milieufederaties. Daarnaast overlegt het RMC op landelijk niveau over gezamenlijke projecten en campagnes. De vier grootstedelijke milieuentra komen minimaal vier keer per jaar bijeen om informatie uit te wisselen en gezamenlijke activiteiten op te zetten.

Ook is het RMC lid van het Recycling Netwerk Nederland en het netwerk Duurzame Haven waarbij Milieudefensie, stichting de Noordzee, de Milieuentra Amsterdam en Den Haag betrokken zijn. Vanuit dit netwerk duurzame haven zijn er ook veel internationale contacten met collega-organisaties in andere havensteden.

Twee maal per jaar vind groenoverleg plaats tussen de vier grootstedelijke milieuentra. De personen die zich binnen het milieuentrum met groen bezig houden komen bij elkaar en wisselen ervaringen en projecten uit.

Bijlage 1 bedrijfsprofiel:

Het Rotterdams Milieucentrum is een stichting.
Gevestigd aan de Coolsingel 57, Rotterdam.

In het stichtingbestuur hebben zitting:

Patrick van Klink, voorzitter
Sanne Castro, penningmeester
Wiel Senden, bestuurslid
Karin Oppelland, bestuurslid
Huib Poortmans, bestuurslid
Rob Lathouwers, bestuurslid

Het team van het milieucentrum bestaan uit:

Emile van Rinsum, directeur en beleidsmedewerker klimaat, luchtkwaliteit, energie
Mohamed Hacene, beleidsmedewerker milieubeleid, diversiteit
Wouter Bauman, beleidsmedewerker Ruimte en Groen
Allison Bouhami, bureaumanager

De aangesloten groepen zijn:

In willekeurige volgorde

1. De Bomenridders
2. Stichting Ark Nature
3. Stichting Rotterdamse Oogst
4. Stichting Pro Groen
5. Stichting Natuur Cultuur en Bewegen
6. KNNV Rotterdam
7. Groenpunt (samenwerkingsverband IVN, NIVON, RMC, SenR, st. Ark, RbVV, SLR)
8. Recyclicity / 2012 Architecten
9. Stichting Studio Hergebruik
10. Stichting Owaze
11. Zweth Kandelaar Front
12. Atalanajongeren
13. Werkgroep Woonmilieu Provenierswijk
14. Weidevogelgroep Schieveen
15. Vogelklas Karel Schot
16. Vogelasiel De Houtsnip
17. Vogel, vleermuizen en vlinderwerkgroep Noordrand
18. Vereniging Natuur en Milieubescherming Noordrand
19. Ambrosiusgilde Rotterdam
20. Arboretum Hoogvliet
21. Arboretum Trompenburg
22. Bewoners Tegen Vliegtuigoverlast BTV
23. Botanische Tuin Kralingen
24. Natuur in Kaart
25. Bewonerorganisatie Cool, werkgroep wijktuinen
26. Dierenbescherming Rijnmond
27. Egelopvang Odilia
28. Werkgroep Eschpolder
29. Fietsersbond, afd. Rotterdam
30. Stichting Gezond Overschie
31. Greenpeace regio Rijnmond
32. Vereniging Tegen Milieubederf
33. IVN Rotterdam
34. Werkgroep Kerk en Milieu
35. Stichting Landschapsonderhoud Rotterdam
36. Milieudefensie, afdeling Rotterdam
37. Natuurpad Hillesluis

38. Moeras IJscubstraat
39. NIVON Rotterdam
40. Aktiegroep Het Oude Westen
41. Ecoteam Insulinde
42. Wijkorgaan Stadsdriehoek, wijktuinengroep
43. Stichting Natuurlijk Zuiderpark
44. Werkgroep Rotterdams wandelpadennetwerk
45. Tunesisch Forum/Arabische Milieuacademie
46. Werkgroep MilieuDivers
47. Stichting So Mi Tan
48. De Speeldernis, natuurspeeltuin
49. Stichting Behoud Zestienhovensepark
50. Rotterdamse Duurzaamheidsclub
51. Samenwerkende Bewonersorganisaties Schiebroek
52. VTV Tuinderslust
53. Wereldnatuurfonds Rotterdam
54. Rotterdamse Bond van Volkstuinders/RBVV
55. Stichting SCRAP
56. Stichting Rotte-Verband
57. Stichting Natuurbescherming Vlinderstrik
58. Vogels op Zuid
59. Wijknatuurteam Alexanderpolder
60. Wijktuinengroep Ommoord
61. PIW Kralingen
62. 3VO Rotterdam
63. Anti Bulderbaan Comité
64. ROVER Vereniging van Reizigers Openbaar Vervoer (afd. Rotterdam e.o.)
65. Bewonersgroep Bergpolder Blijdorp
66. Stichting Afri (Jongerenorganisatie Zuid)
67. Marokkaanse Vereniging Centrum Noord (MVCN)
68. Stichting voor vernieuwing en participatie
69. Dona Daria, werkgroep binnengroen, buitengroen
70. Werkgroep Ommoordse Veld Open & Groen
71. Wollefoppengroen & co
72. Euroster Rotterdam
73. Stichting Aquarius
74. Natuurspeelplaats Ruige Plaat
75. Eetbaar Rotterdam
76. Stichting Spaar Prinsenpark
77. EUR Roadrunners
78. Buurtmoestuin Kralingen de Moestuinman

Begroting Basissubsidie Rotterdams Milieucentrum 2012

(versie – 4 – 21 september 2011)

<u>1. Lasten</u>	<u>Begroot</u>
1.1 Salarissen:	
Coördinator/beleidsmedewerker 32 uur	
Beleidsmedewerker 28 uur	
Beleidsmedewerker 28 uur	
Bureaumanager 20 uur	
	€ 202.000
1.2 Overige personele kosten:	
Overige personeelskosten:	€ 2.500
Reis – en verblijfskosten:	€ 2.000
Vrijwilligerskosten:	€ 500
Personele kosten:	€ 5.000
1.3 Huisvesting en organisatiekosten:	
Huur kantoorruimte:	€ 18.000
Accountantskosten:	€ 5.000
Drukwerk kantoor:	€ 2.200
Documentatie:	€ 750
Overig kantoorkosten:	€ 1.250
Automatiseringskosten:	€ 2.500
Telefoon en fax:	€ 2.000
Porti algemeen:	€ 1.800
Overige lasten pand:	€ 2.500
	€ 36.300
1.4 Activiteiten algemeen:	
Algemene activiteiten RMC:	€ 8.000
Groene conferentie	
Groene Vogel, Groene Pluim (vrijwilligersprijzen)	
Debat/thema-overleggen/wijkbijeenkomsten	
RM-courant	
Groene Agenda	
Parkenoverleg/parkexcursies	
e.a.	
	€ 8.000
Totaal:	€ 251.000
2. Dekking 2012:	
2.1 Gemeente Rotterdam (exclusief groepengelden):	€ 204.200 *)
2.2 Nationale Postcodeloterij:	€ 46.800
2. Totaal:	€ 251.000
*) = € 200.000 + 2,1 % indexering € 4.200 = € 204.200	
3.1 Groepensubsidies:	
3.1 Groepengelden, werkgelden:	€ 15.968,92 *)
4. Dekking 2012:	
4.1 Gemeente Rotterdam:	€ 15.968,92 *)
*) = € 15.640,47 + 2,1 % indexering = € 15.968,12	